

**ΚΡΑΤΙΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗ:
ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ**
Επίκουρη Καθηγήτρια Α. Ζερβάκη

Περιγραφή μαθήματος

Τα Κράτη αποτέλεσαν για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα τις βασικές μονάδες της διεθνούς κοινωνίας. Η πραγματικότητα αυτή σταδιακά ανετράπη με την εμφάνιση του φαινομένου της διεθνούς οργάνωσης, αρχικά με την ίδρυση της Κοινωνίας των Εθνών και, στην συνέχεια, του ΟΗΕ και της δημιουργίας μιας πλειάδας περιφερειακών οργανισμών μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Η διακρατική συνεργασία στο πλαίσιο των εν λόγω διεθνών θεσμών θεμελιώθηκε στην διαλεκτική σχέση της παραδοσιακής έννοιας της κρατικής κυριαρχίας και της εκχώρησης μιας σειράς αρμοδιοτήτων από τα Κράτη στους εν λόγω οργανισμούς. Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και η ανάδυση νέων προκλήσεων για την διεθνή κοινότητα στην σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη πραγματικότητα επέτεινε την εννοιολογική αυτή αντίφαση, καθώς ο βαθμός αλληλεξάρτησης αλλά και οι διεθνείς υποχρεώσεις των Κρατών έχουν αυξηθεί σημαντικά σε σχέση με το παρελθόν, όταν υπερτερούσε η παραδοσιακή λογική της πολιτικής και εδαφικής κατάτμησης της οργάνωσης της διεθνούς κοινωνίας. Το συγκεκριμένο μάθημα επικεντρώνεται στην σχέση κρατικής κυριαρχίας και διεθνούς οργάνωσης μέσα από το παράδειγμα των αποφάσεων και της δράσης των Ηνωμένων Εθνών, με επίκεντρο αυτές που αφορούν στον πυρήνα της αποστολής τους: την διαφύλαξη της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

Περίγραμμα εισηγήσεων

Μέρος Α' Κρατική κυριαρχία και παγκόσμια οργάνωση

1. Η κρατική υπόσταση και το στοιχείο της κυριαρχίας
2. Κρατική κυριαρχία και διεθνής οργάνωση
3. Ηνωμένα Έθνη και διεθνής ειρήνη και ασφάλεια: η ανάγνωση του Χάρτη
4. Ηνωμένα Έθνη και μέτρα συλλογικής ασφάλειας: η (περιορισμένη) υπέρβαση του Χάρτη
5. Ηνωμένα Έθνη και ειρηνική επίλυση των διαφορών
6. Ηνωμένα Έθνη και ανθρώπινα δικαιώματα
7. Ηνωμένα Έθνη και διεθνής τρομοκρατία

Μέρος Β' Τα Ηνωμένα Έθνη στην πράξη: συρρίκνωση της εθνικής κυριαρχίας των κρατών;

8. Επιθετικές ενέργειες και παράνομη χρήση βίας: η απάντηση των Ηνωμένων Εθνών
9. Ειρηνευτικές επιχειρήσεις - Οικοδόμηση της ειρήνης και αδύναμα κράτη (failed states)
10. Διεθνής διοίκηση εδαφών
11. Ανθρωπιστική επέμβαση και συλλογική ευθύνη προστασίας

12. Ο αγώνας κατά της διεθνούς τρομοκρατίας και η συρρίκνωση της κρατικής κυριαρχίας
13. Η ειρηνική επίλυση διαφορών στην πράξη. Ανακεφαλαίωση, καταληκτικές παρατηρήσεις και συμπεράσματα

Βασική βιβλιογραφία

- Chesterman S. (2016), *Law and Practice of the United Nations: documents and commentary*, Oxford: Oxford University Press, 2016.
- Cogan J.K., Hurd I., Johnstone I. (eds.) (2016), *The Oxford Handbook of International Organizations*, Oxford: Oxford University Press.
- Δίπλα Χ. (επ.), Ζερβάκη Α. (συνεργ.-μετ.) (2018), *Τα Ηνωμένα Έθνη και οι Νέες Προκλήσεις στο Διεθνές Στερέωμα*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδ. Σάκκουλας.
- Lopez-Claros A., Dahl A.L., Groff M. (2020), *Global Governance and the Emergence of Global Institutions for the 21st Century*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Lowe, V., Roberts, A., Welsh, J. and Zaum, D. (eds.) (2010), *The United Nations Security Council and War*, Oxford: Oxford University Press.
- Mingst, K.A. and Karns, M.P. (2012), *The United Nations in the 21st century*, 4th ed., Boulder Colorado: Westview Press.
- Nagan, W.P. and Haddad, A.M. (2011-2012), «Sovereignty in Theory and in Practice», *San Diego International Law Journal*, 13: 429-520.
- Weiss, Th. and Daws, S. (eds.) (2008), *The Oxford Handbook on the United Nations*, Oxford: Oxford University Press.

Μαθησιακά αποτελέσματα

- Η εννοιολογική αποσαφήνιση των όρων «κράτος», «κυριαρχία» και «διεθνείς οργανισμοί».
- Η εμπάθυνση στην θεωρητική συζήτηση σχετικά με την οριοθέτηση των βασικών εννοιών υπό το πρίσμα της παγκοσμιοποιημένης διεθνούς πραγματικότητας.
- Η κριτική ανάλυση των επιπτώσεων στην κρατική κυριαρχία από την εκχώρηση αρμοδιοτήτων από τα Κράτη στους διεθνείς οργανισμούς και από την λειτουργία των τελευταίων.
- Η κατανόηση του θεσμικού και πολιτικού οικοδομήματος των Ηνωμένων Εθνών και των παραμέτρων εκείνων που λειτουργούν καθοριστικά στην διαδικασία λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο του οργανισμού.
- Η εξοικείωση με τις θεωρητικές πτυχές του μαθήματος μέσα από εμπειρικά παραδείγματα και, συγκεκριμένα, μέσα από την πρακτική των ΗΕ και τις επιπτώσεις της τελευταίας στην έννοια της κρατικής κυριαρχίας στον τομέα της διατήρησης της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.